

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Ing. V. S., S., P.**, proti odporcovi: **P. D. P. V. U.**, IČO: X., zast. JUDr. I. J., advokátom, K., P., o **určenie členstva v družstve**, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 26. novembra 2008 č. k. 8 Cob 76/2008-138, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľovi trovy dovolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Partizánskom rozsudkom zo dňa 10. apríla 2008 č. k. 3 Cb 10/2008-113 rozhodol tak, že určil, že uznesenie predstavenstva P. D. P. V. U. zo dňa 28. mája 2007 v časti, ktorou bol navrhovateľovi schválený zánik členstva v družstve, je neplatné a určil, že navrhovateľ je členom P. D. P. V. U.. Navrhovateľovi priznal trovy konania 10 000 Sk.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ sa domáhal určenia členstva v družstve odporcu, nakoľko mu odporcom bolo doručené schválenie zániku členstva v družstve na základe uznesenia predstavenstva odporcu z 28. mája 2007.

Odporca s návrhom nesúhlasil a uviedol, že dňa 16.marca 2007 členská schôdza odporcu prijala rozhodnutie o zmene stanov odporcu, ktorá sa tiež týkala aj úpravy vzniku a zániku členstva v družstve. Zmena stanov obsahovala text, že „členstvo v družstve zaniká dňom zániku pracovného pomeru k družstvu podľa pracovnoprávnych predpisov“. Zmena stanov bola premietnutá do dodatku č. 8 zo dňa 16. marca 2007, pričom tento dodatok

korešponduje aj s ustanovením § 227 ods. 3 Obch. zák. Poukázal i na Dodatok č. 9 k stanovám zo dňa 19. októbra 2007, ktorý bol prijatý na mimoriadnej schôdzi. Poukázal i na to, že navrhovateľ nepreukázal naliehavý právny záujem na určení členstva.

Prvostupňový súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, obsahom spisu a zistil, že navrhovateľovi vzniklo členstvo u odporcu od roku 1982 a pracovný pomer ukončil k 15. marcu 2004 dohodou. V tomto čase platili stanovy platné od 12. marca 2004 a podľa čl. 2A bod 5/ stanov, zostávalo členstvo v družstve zachované i navrhovateľovi.

Okresný súd v Topoľčanoch rozsudkom zo dňa 31. marca 2006 / 11 Cb 83/2005-106 /, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 31. júla 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. júna 2006 / 15 Cob 157/2006-124 / určil, že navrhovateľ je členom družstva odporcu.

Dňa 16. marca 2004 bola dodatkom č.8 prijatá zmena stanov ohľadne zániku členstva v družstve v tom smere, že členstvo zaniká dňom zániku pracovného pomeru k družstvu podľa pracovnoprávných predpisov. Dňa 28. mája 2007 bol uznesením predstavenstva družstva schválený zánik jeho členstva z dôvodu, že jeho pracovný pomer zanikol 15. marca 2004. Na mimoriadnej schôdzi dňa 19. októbra 2007 bol prijatý dodatok č. 9 k stanovám, v ktorom v čl. 13 bod 4/ bolo uvedené, že členom družstva, ktorí k 12. marcu 2004 boli k družstvu v pracovnom pomere a k ukončeniu došlo z iného dôvodu, ako z dôvodu odchodu do dôchodku, ich členstvo zaniklo zánikom pracovnoprávneho vzťahu.

Prvostupňový súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh bol podaný dôvodne, nakoľko k základným znakom charakterizujúcim právny štát patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, čím sa myslí zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov. K základným znakom právneho štátu patrí princíp právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok. Účinnosť právneho predpisu a jeho ustanovení pôsobí iba do budúcnosti a nemôže pôsobiť do minulosti a s týmto súvisí požiadavka zachovania legálne nadobudnutých práv a princíp, že nikomu nemožno odňať jeho riadnym spôsobom nadobudnuté práva na základe skoršie vydaného právneho predpisu. Tieto princípy je potrebné aplikovať aj vo vzťahu k predmetu konania. V čase rozviazania pracovného pomeru navrhovateľa s odporcom, platili Stanovy družstva, podľa ktorých členský pomer

navrhovateľovi zostal zachovaný aj po zániku pracovného pomeru, čo konštatovali aj rozsudky Okresného súdu Topoľčany a Krajského súdu v Nitre.

Zmena stanov na základe dodatku č. 8 z 16. marca 2007, mohla nadobudnúť účinnosť iba od dátumu prijatia t.j. 16. marca 2007 do budúcnosti, nemožno zmenu aplikovať retroaktívne i na zánik navrhovateľovho členstva v družstve odporcu. Taktiež dodatok č. 9 stanov z 19. októbra 2007 obsahujúci retroaktívne ustanovenie ohľadom zániku členstva v družstve pri zániku pracovného pomeru i pre členov družstva, ktorí k 12. marcu 2004 boli k družstvu v pracovnom pomere, nie je vo vzťahu k navrhovateľovi účinný, pretože by negoval zachovanie legálne nadobudnutých práv navrhovateľa na základe stanov družstva platných v čase ukončenia pracovného pomeru t. j. k 15. marcu 2004.

Navrhovateľ mal naliehavý právny záujem na podaní návrhu na určenie členstva, pretože bez takéhoto určenia bolo ohrozené jeho právo byť členom družstva.

Na základe uvedeného súd rozhodol tak, ako vyplýva z výroku rozsudku a o náhrade trov rozhodol podľa § 142 ods.1 O. s. p.

Odporca podal proti rozsudku odvolanie podaním zo dňa 28. apríla 2008, v ktorom uviedol, že prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam / § 205 ods. 2 písm. d/ O. s. p. / a rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia / § 205 ods.2 písm. f/ O. s. p. /.

Odporca poukázal na to, že členská schôdza odporcu dňa 16. marca 2007 rozhodla, že členstvo v družstve zaniká dňom zániku pracovného pomeru k družstvu podľa pracovnoprávnych predpisov, pričom ide o princíp, ktorý bol zahrnutý do zmeny stanov v dodatku č. 8. Tento princíp korešponduje s ust. § 227 ods. 3 Obch. zák. Členská schôdza odporcu dňa 16. marca 2007 rozhodla, že členstvo v družstve je podmienené existenciou pracovného vzťahu, na základe čoho sa skúmalo u jednotlivých osôb vedených ako členovia družstva, či spĺňajú základnú podmienku existencie členstva v zmysle rozhodnutia členskej schôdze. Na základe uvedeného predstavenstvo družstva odporcu prijalo uznesenie, že dňom 28. mája 2007 navrhovateľovi zaniká členstvo u odporcu.

K otázke retroaktivity poukázal odvolateľ na to, že vnútorné usporiadanie vzťahov v družstve, je výsostnou vecou jeho členov, ktorí akékoľvek rozhodnutie môžu kedykoľvek meniť, dopĺňať či rušiť. Ide o autonómne právo, ktoré nemožno bez akejkoľvek opory v existujúcej právnej úprave meniť, obmedzovať a pod., a to ani rozhodnutím alebo postupom akéhokoľvek orgánu štátnej správy či moci. Členská schôdza prijala rozhodnutie pre budúcnosť, teda neupravuje vzťahy pre minulosť.

Ďalej poukázal na to, že pri uplatnení určenia neplatnosti uznesenia predstavenstva družstva, navrhovateľ nepostupoval v súlade s ust. § 242 Obch. zák. Odporca nepožiadal o zaprotokolovanie námietky platnosti uznesenia prijatého na členskej schôdzi dňa 16. marca 2007, ani predstavenstvu družstva neoznámil svoje námietky. Navrhovateľ nie je oprávnený domáhať sa neplatnosti uznesenia členskej schôdze odporcu, ktoré je platné a nemenné.

Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť resp. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie prvostupňovému súdu. V prípade, že odvolací súd potvrdí napadnutý rozsudok, odporca navrhol pripustiť dovolanie pre výskyt otázky po právnej stránke zásadného významu.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že s rozsudkom prvostupňového súdu v plnom rozsahu súhlasí, nakoľko bol zistený skutkový stav riadne a vec bola správne právne posúdená. Stotožnil sa s dôvodmi vyslovenými v rozsudku a poukázal na to, že členská schôdza nemôže vymedzovať svoje rozhodnutia v rozpore s právom, ani keď je v družstve najvyšším orgánom. Vôľa členov družstva nemôže vylučovať práva jej členov do minulosti. Poukázal i na to, že odporca neberie do úvahy platný právny stav v čase zrušenia pracovného pomeru navrhovateľa v družstve s ponechaním si členstva, čo vtedajší právny stav dovoľoval. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 O. s. p. s nariadením pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je v časti výroku o určení neplatnosti uznesenia predstavenstva družstva z 28. mája 2007, dôvodné.

Odvolací súd prisvedčil odporcovi, že nie je možné určiť neplatnosť uznesenia predstavenstva družstva súdnym rozhodnutím, pretože absentuje právne úprava umožňujúca

určenie neplatnosti uznesenia predstavenstva. Predstavenstvo družstva / ako i členská schôdza / ako orgán spoločnosti nemá právnu subjektivitu a jeho uznesenie nie je právnym úkonom, pretože právne úkony môžu robiť len subjekty spôsobilé mať práva a povinnosti. Je potrebné odlíšiť pôsobnosť predstavenstva družstva ako štatutárneho orgánu družstva, od jeho oprávnenia konať v mene družstva / § 243 ods. 1, 2, 3 Obch. zák. /. V predmetnej veci nebola určovacou žalobou napadnutá platnosť právneho úkonu družstva, prejaveneho navonok prostredníctvom predstavenstva ako jeho štatutárneho orgánu. Navrhovateľ sa domáhal určenia neplatnosti časti uznesenia predstavenstva prijatého v rámci jeho pôsobnosti rozhodovať o záležitostiach družstva. Nakoľko uznesenie predstavenstva družstva nie je právnym úkonom, jeho neplatnosť nie je možné posudzovať podľa § 37 a nasl. Obč. zák. Právna úprava obsiahnutá v § 231 ods. 3, 4 a § 242 Obch. zák. umožňuje členovi družstva domáhať sa vyslovenia neplatnosti rozhodnutia alebo uznesenia členskej schôdze družstva, pričom ide o osobitnú právnu úpravu, ktorú nie je možné analogicky aplikovať pre neplatnosť uznesenia predstavenstva družstva.

Odvolačný súd dospel k záveru, že prvostupňový súd síce vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a dostatočne zistil skutkový stav, ale v tejto časti vec nesprávne právne posúdil, preto v tejto časti odvolačný súd napadnutý rozsudok podľa § 220 O. s. p. zmenil a žalobu v tejto časti zamietol.

Preskúmaním odvolaním napadnutého rozhodnutia vo zvyšnej časti a konania, ktoré mu predchádzalo, odvolačný súd zistil, že nie sú dané dôvody na zmenu, ani na zrušenie napadnutého rozsudku. Pokiaľ prvostupňový súd určil, že navrhovateľ je členom družstva odporcu a odporcovi uložil nahradiť navrhovateľovi trovy konania, rozhodol správne, preto odvolačný súd v tejto časti napadnutý rozsudok podľa § 219 ods.1 O. s. p. potvrdil. V tejto súvislosti zdôraznil, že zánik členstva upravuje Obchodný zákonník, ktorý taxatívne vymedzuje spôsoby zániku členstva v ust. § 227 ods. 3, § 229, § 231, § 232 Obch. zák. Navrhovateľ sa stal členom družstva v roku 1982, pracovný pomer ukončil dohodou k 15. marcu 2004, kedy platili stanovky odporcu schválené členskou schôdzou dňa 12. marca 2004 a v zmysle čl. 2A bod 5 týchto stanov, zostalo členstvo doterajších členov zachované aj po rozviazaní pracovného pomeru, teda navrhovateľ zostal členom aj po 12. marci 2004 a na jeho právnom postavení nič nezmenil ani obsah stanov v znení dodatku č. 8, ani v znení dodatku č. 9, ktoré boli schválené členskou schôdzou.

Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok v časti určenia členstva navrhovateľa u odporcu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 2 O. s. p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Odporca podal proti rozsudku v zákonnej lehote dovolanie podaním zo dňa 9. februára 2008.

V odôvodnení dovolania uviedol, že so závermi, o ktoré odvolací súd opiera svoj rozsudok odmieta, pretože rozsudok bol potvrdený z iných dôvodov, než ako vyslovil prvostupňový súd. V tejto súvislosti poukázal na znenie čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd. Poukázal na to, že odporca existuje ako spoločenstvo neuzavretého počtu osôb za účelom podnikania a najvyšším orgánom je schôdza členov družstva, do pôsobnosti ktorej patrí zmena stanov. Ide o rozhodnutia, ktoré sú podľa stanov a existujúcej právnej úpravy Obchodným zákonníkom, oprávnené realizovať orgány družstva, najmä predstavenstvo ako štatutárny orgán, ktorý plní uznesenia členskej schôdze. Činnosť odporcu vychádza z družstevnej demokracie a princípov väčšinového práva pri úprave vnútorného i vonkajšieho života. V tejto súvislosti poukázal i na znenie § 242 Obch. zák. Odvolateľ poukázal na to, že členská schôdza odporcu dňa 16. marca 2007 rozhodla, že členstvo v družstve zaniká dňom zániku pracovného pomeru k družstvu podľa pracovnoprávných predpisov. Ide o princíp, ktorý bol do stanov zahrnutý dodatkom č. 8 a korešponduje s ust. § 227 ods. 3 Obch. zák. Členská schôdza odporcu dňa 16. marca 2007 rozhodla, že členstvo v družstve je podmienené existenciou pracovného vzťahu, na základe čoho predstavenstvo družstva v súlade s rozhodnutím členskej schôdze, skúmalo existenciu daného predpokladu u jednotlivých osôb vedených ako „členovia družstva“. Odporca teda žiadny predpis ani stanovy družstva neporušil.

K rozhodnutiu členskej schôdze došlo 16. marca 2007 a navrhovateľ podal žalobu o určenie neplatnosti uznesenia predstavenstva družstva dňa 28. mája 2007 a určenie, že je členom družstva. Odvolateľ zastáva názor, že ide o postup, ktorý sa vymyká bežnej praxi, právnej úprave a išlo len o pokus zneistiť odporcu, pretože sa určenia členstva domáha len na základe platnosti/neplatnosti/účinnosti/neúčinnosti uznesenia predstavenstva družstva

teda spôsobom nekorešpondujúcim ust. § 242 Obch. zák. V tejto súvislosti vytýka rozhodnutiu prvostupňového súdu to, že sa platnosťou rozhodnutia členskej schôdze nezaoberal, len v oblasti konštatovania „retroaktivity“. Daným spôsobom postupoval následne i odvolací súd, ktorý síce konštatoval nemožnosť posudzovania uznesenia predstavenstva odporcu, ale aj napriek tomu určil, že navrhovateľ je členom družstva. Skutočnosť, že ide o stav, ktorý je v rozpore s rozhodnutím členskej schôdze družstva, odvolací súd prehliadol.

Pokiaľ ide o navrhovateľom tvrdenú „retroaktivitu“, s týmto názorom, ktorý prevzali i sudy, odvolateľ nesúhlasí. Vnútorne usporiadanie vzťahov v družstve je výsostnou vecou jeho členov, ktorí akékoľvek rozhodnutie môžu kedykoľvek meniť, dopĺňať alebo zrušiť. Ide o autonómne právo, ktoré nemôže bez akejkoľvek opory v existujúcej právnej úprave meniť, obmedzovať a pod., ani akýkoľvek orgán štátnej správy či moci. Členská schôdza prijala rozhodnutie v medziach zákona a je len jej vecou, kedy a v akom rozsahu svoje rozhodnutie prijme.

Postup navrhovateľa a rozhodovanie súdov je pre odporcu nepreskúmateľné, odvolateľ s názorom odvolacieho súdu nesúhlasí a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací / § 10a ods. 1 / vec prejednal podľa § 242 ods. 1 a § 243 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania. Po preskúmaní napadnutého odvolacieho rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ust. § 237 až § 239 O. s. p.

Z uvedených ustanovení vyplýva, za splnenia akých podmienok zákon dovolanie pripúšťa a to, jednak proti všetkým rozhodnutiam odvolacieho súdu a jednak len v prípadoch, ak sú rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu rozdielne, ale pri potvrdzujúcom

rozhodnutím odvolacím súdom dovolanie prípustné nie je, ak nebolo pripustené. Dovolanie taktiež nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde / § 238 ods. 5 O. s. p. /.

V predmetnej veci odvolací súd rozhodol tak, že prvý odsek výroku rozsudku prvostupňového súdu zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol /určenie neplatnosti uznesenia predstavenstva družstva/. V tejto časti je dovolateľ úspešným účastníkom konania, pretože mu žiadna ujma týmto výrokom nevznikla, čo má za následok neprípustnosť dovolania .

Pokiaľ ide o druhý odsek výroku rozsudku prvostupňového súdu, tento bol odvolacím súdom potvrdený, teda taktiež nejde o rozhodnutie, proti ktorému zákon dovolanie pripúšťa.

Dovolací súd skúmal i splnenie dôvodov uvedených v § 237 O. s. p. na základe ktorých je možné dovolaním napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo povahu predmetu konania. Spôsobilým predmetom dovolania je podľa tohto ustanovenia rozhodnutie vydané odvolacím súdom v odvolacom konaní. Na to, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti / § 242 ods.1 /. V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal. Dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania ktoré mu predchádzalo nezistil, že by pri rozhodovaní odvolacím súdom došlo k takým procesným vadám, ktoré by zakladali postup podľa § 237 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dovolanie podľa § 243b ods. 4, 5 O. s. p. v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2010

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková